

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ: «ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ НАВЧАЛЬНИЙ
ЗАКЛАД - ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКА ПІДГОТОВКА -ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД»

Матеріали
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
25 травня 2016 року

КИЇВ 2016

Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній навчальний заклад – доуніверситетська підготовка - вищий навчальний заклад: зб. наук. праць матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції, 25 травня 2016р., м.Київ, Національний авіаційний університет / наук. ред. Н. П. Муранова. - К : - НАУ, 2016. - 296 с.

До наукового збірника увійшли статті та тези доповідей учасників II Всеукраїнської практичної конференції «Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній навчальним доуніверситетська підготовка - вищий навчальний заклад (25 травня 2016 року, м.Київ) проводилася на базі кафедри базових і спеціальних дисциплін Інституту доуніверситетської підготовки. Національного авіаційного університету спільно з науковими установами та навчальними закладами освіти України. Адресований науковцям, аспірантам, викладачам ЗНЗ і працівникам в галузі освіти.

Редакційна колегія:

Муранова Н. П., доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету (голова);

Черіпко С. І., заступник директора Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету;

Бруяка О. О., кандидат технічних наук, доцент, начальник навчально-методичного відділу Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету;

Приходько О. Ю., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри базових і спеціальних дисциплін Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету

Бугайов О. Є., кандидат технічних наук, доцент, кафедра базових і спеціальних дисциплін доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету.

Рекомендовано до друку Науково-методично-редакційною радою Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету (протокол № 6 від 26.09.2016 р.).

За достовірність наведених даних та посилань несе відповідальність автор публікації.

ЗМІСТ

<i>Алієв Октай.</i> Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх економістів в університетах Азербайджану.....	6
<i>Анненков Віктор.</i> Професійне самовизначення студентської молоді промислово-економічного коледжу Національного авіаційного університету як умова забезпечення якості підготовки фахівців.....	8
<i>Анпілогова Тетяна.</i> Роль мотивації при навчанні іноземної мови студентів-економістів	11
<i>Анфілова Аліна.</i> Інтеграція елементів дистанційного навчання у середній школі: засоби, методи та форми.....	15
<i>Балицька Валентина, Ярицька Лідія.</i> Особливості поглибленого вивчення фізики в технічних вузах.....	18
<i>Башманівська Любов.</i> Художньо-естетичний розвиток учнів у сучасному медійному просторі.....	19
<i>Безсмертна Вікторія.</i> Розвиток лідерства у діяльності центрів гендерної освіти при вищих навчальних закладах.....	22
<i>Березнікова Наталія.</i> Аспекти застосування педагогічних методик та ІТ в оцінюванні якісних навичок усного та писемного мовлення фаховою іноземною мовою студентів технічних спеціальностей.....	25
<i>Біляковська Ольга.</i> Портфоліо як альтернативний метод оцінювання навчальних досягнень учнів.....	27
<i>Бобро Тетяна.</i> Особливості підготовки старшокласників до зовнішнього незалежного оцінювання з фізики.....	29
<i>Бруяка Ольга.</i> Історія створення, сучасне становище й перспективи застосування наноструктур.....	32
<i>Бугайов Олександр.</i> Методичні аспекти викладання англійської граматики (на прикладі займенника «ІТ»).....	34
<i>Валкова Елеонора.</i> Підготовчі курси як перехідний етап до навчання у ВНЗ	38
<i>Воробійов Леонід.</i> Робота педагога з обдарованими учнями у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи.....	40
<i>Гагопа Оксана.</i> Особливості профорієнтаційної роботи в школі	44
<i>Гордієнко Катерина.</i> Освіта за кордоном не виходячи з дому: міф чи реальність?	47
<i>Грибан Галина.</i> Використання інноваційних методів навчання на уроках пунктуації як один із ефективних засобів формування мовної особистості	50
<i>Грищенко Олександра.</i> Стадії торгівлі жінками в Україні.....	54
<i>Грищенко Світлана.</i> Процес самовдосконалення майбутніх педагогів в системі безперервної освіти.....	56
<i>Гусак Ірина.</i> Використання інноваційних методик у навчальному та позанавчальному процесах як можливість формування особистості майбутнього молодшого спеціаліста.....	57
<i>Гутич Емілія.</i> Проблеми впровадження профільного навчання: підготовка спеціалістів.....	61
<i>Даценко Віта, Диманов Богдан.</i> Роль дисципліни «Хімія» у системі вищої технічної освіти.....	64
<i>Дем'янчик Катерина.</i> Навчання писемного мовлення (авторська програма факультативного курсу для учнів 10-11-х класів спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов)	66
<i>Денисович Олена, Тверда Раїса.</i> Креолізований текст у видавничій справі.....	69
<i>Дідик Наталія.</i> Акмеологічні моделі професійної підготовки соціального педагога і соціального працівника.....	71
<i>Дунаєва Лариса, Нікогосян Ольга.</i> Результати впровадження інноваційної ступеневої освітньої моделі «Школа-Коледж-Університет» в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова.....	74
<i>Єгорова Лілія.</i> Вдосконалення засобів діагностики знань з хімії за рахунок впровадження новітніх інформаційних технологій.....	77
<i>Єремєєв Олександр.</i> Проблеми викладання навчальної дисципліни «Історія України» в контексті сучасних суспільно-політичних змін.....	80
<i>Єфремова Олена.</i> Соціально-правові засади протидії торгівлі дітьми	84
<i>Єщенко Марина.</i> Роль профорієнтаційної роботи в системі довузівської підготовки.....	86
<i>Жирська Галина.</i> Формування дослідницької компетентності у процесі вивчення біології як засіб професійного самовизначення і саморозвитку школярів	89
<i>Зінченко Світлана.</i> Центр освіти дорослих як інноваційний осередок навчання різних категорій дорослого населення.....	94
<i>Іванова Тамара.</i> Вища освіта України: європейський вимір	96
<i>Іванюк Інна.</i> Профільна школа правовознавчого спрямування в контексті проблем неперервності освітнього процесу.....	97
<i>Іллїна Ольга.</i> Професійна орієнтація в соціальній роботі з дітьми-інвалідами.....	100
<i>Казмірчук Юлія.</i> Реалізація компетентнісного підходу до викладання біології та екології в системі неперервної освіти	103
<i>Калюжжа Наталія.</i> Шляхи реалізації компетентнісного підходу в системі неперервної освіти.....	105

**МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ГРАМАТИКИ
(НА ПРИКЛАДІ ЗАЙМЕННИКА «IT»)**

У статті розглядається проблема правильної інтерпретації англійського особового займенника «it». Зазначається, що причини труднощів, з якими стикаються учні, перекладаючи цей займенник українською мовою, пов'язані з різноманітністю його лексичних значень. Пропонуються види вправ, метою яких є краще розуміння і засвоєння всіх можливих значень цього займенника.

Ключові слова: *особовий займенник, емфатична конструкція, лексичне значення, формальний підмет, формальний додаток, вибір правильного варіанту, встановлення відповідності.*

The paper deals with the problem of correct interpretation of the English personal pronoun «it». It is pointed out that the difficulties that students have when translating it into Ukrainian derive from its diverse lexical meanings. A set of exercises are suggested that facilitate better understanding and learning of all possible meanings of this pronoun.

Keywords: *personal pronoun, emphatic construction, lexical meaning, formal subject, formal object, multiple choice, matching the correspondence.*

У різних сферах людського життя нерідко трапляються ситуації, коли значну роль відіграє, здавалося б, щось невелике, а інколи на перший погляд, навіть, і не завжди помітне. «Мала бджола, а більш за великого знає», - часто говоримо тоді ми, українці. Відомим є також вислів наших сусідів росіян: «Мал золотник, да дорог». «Small fish are sweet», «Little strokes fell great oaks» - кажуть в аналогічних випадках англійці [1, с. 17]. Подібні ситуації, але негативного характеру знайшли своє відображення в інших приказках. «Малий хробак і великого дуба підточить», «І малі камінці роблять синці», - говоримо ми. «Мал клоп, да вонюч», - висловлюються росіяни. Англійці ж кажуть «A small leak will sink a great ship» [2, с. 290], або «Even a small thorn causes festering», - це вже вислів ірландців. Наведені висловлювання часто спадають на думку у зв'язку з труднощами, що їх зазнають учні, коли стикаються з різними аспектами застосування особового займенника *it*. Мабуть, мало яке інше слово здатне завдати стільки клопоту нашим учням, ніж цей крихітний займенник третьої особи однини, що складається всього з двох літер. Аналіз учнівських знань дозволяє зробити висновок щодо їх обмеженості в знаннях про цей займенник, що знаходить своє відображення у трактуванні його здебільшого, як аналога українського слова *це*, як вони й воліють перекладати його де треба, а ще більше - де не треба. Насправді ж, застосування цього займенника є набагато різноманітнішим – далеко не завжди він має значення *це*, а інколи його зовсім не слід перекладати. Ця різноманітність і є джерелом проблеми, що заважає учням правильно зрозуміти його значення. Нижче наведено типові випадки застосування особового займенника *it*, на що рекомендується звертати особливу увагу учнів, і, відповідно до них, подаються можливі варіанти перекладу його українською мовою.

I. Займенник *it* замінює собою конкретний іменник. У такому разі він перекладається одним із займенників *він, вона, воно* відповідно до роду даного іменника в мові, якою здійснюється переклад (*англ. target language*), тобто в українській:

There was a car in the yard. It was white. - У дворі стояла машина. Вона була білою.

One could hardly see anything through this window; it seemed not to have been washed for years. — Крізь це вікно важко було щось побачити; було схоже, що його не мили декілька років (було схоже, що воно не милося роками).

II. Займенник *it* замінює собою не якийсь конкретний іменник, а стосується всього попереднього висловлювання, виражаючи собою цілу ідею. Ось це і є тим самим випадком, коли його слід передавати на українську мову словом *це*:

Simon helped us solve this difficult problem. It was very kind of him. - Саймон допоміг нам розв'язати цю складну задачу. Це було дуже люб'язно з його боку.

Robert was repairing his car the whole evening yesterday. It was not easy. (It was not an easy job.) -Р оберт ремонтував машину весь учораїшній вечір. Це було нелегко. (Це була нелегка робота.)

Зазначимо, що в наведених прикладах слово *це* виражає саме попереднє висловлювання. Якщо в цих реченнях займенник *it* винести на початок, то його взагалі не слід перекладати, оскільки слово *це* в українському перекладі в даному разі буде недоречним:

It was very kind of Simon to help us solve this difficult problem. – З боку Саймона V було дуже люб'язно допомогти нам розв'язати цю складну задачу.

It was not easy for Robert to repair his car the whole evening yesterday. – Роберту V було нелегко весь учораїшній вечір ремонтувати машину.

III. Нерідко займенник *it* буває елементом емпатичної (підсилювальної) конструкції виду *It is/was ... who/that ...*. В складі такої конструкції *it* може передаватися на українську мову як *це* або *саме*:

It's John who has broken the cup. - Це Джон розбив чашку.

It was Melanie who gave the right answer. - Це (Саме) Мелані дала правильну відповідь.

It's in the processor that all data processing is done. - Саме в процесорі здійснюється вся обробка інформації.

Коли зазначена конструкція стосується часу, займенник *it* часто може бути перекладений словами *це, саме, аж*:

It was in 1948 that the transistor was invented. - Транзистор винайшли це у 1948 році.

It was in 1994 that independent Ukraine won its first Olympic gold medal.-- Саме 1994 року незалежна Україна здобула свою першу олімпійську золоту медаль.

It is since 1995 that we haven't seen each other. – Ми не бачилися аж з 1995 року.

IV. У ряді випадків займенник *it* при перекладі слід ігнорувати через те, що останній не має лексичного значення, виконуючи в реченні функцію формального (безособового) підмета (як у п. II) або такого ж формального додатку. Нижче ми розглянемо декілька таких типових випадків.

1. Конструкція *It is/was* + *прикметник*. Саме тут спостерігається схильність передавати займенник *it* словом *це*, хоча в цій конструкції // не має самостійного значення, і вся конструкція при цьому перекладається українською мовою прислівником:

It is cold. – **В** Холодно, (а не **Це** холодно.)

It was obvious that it was necessary to do this work as soon as possible. - **В** Було очевидно, що **В** необхідно цю роботу виконати якомога скоріше, (а не **це** було очевидно, **це** необхідно)

Is it all right if I wait for him here? – **В** Нічого, якщо я (Можна, я) на нього тут зачекаю?(а не **це** нічого)

2. Застосування займенника *it* у функції формального підмета в пасивних конструкціях:

It is believed that this castle was built in the ninth century. - **В** Вважають, що цей замок побудували у дев'ятому столітті.

It was said that he used to be a football referee. - **В** Казали, що раніше він був футбольним суддею.

3. Займенник *it* перед інфінітивним зворотом. Тут також має місце зловживання при перекладі словом *це*:

She considered it her duty to help the poor. — Вона вважала **В** своїм обов'язком допомагати бідним.

We found it impossible to solve such a difficult problem in such a short time. - Ми знайшли **В** неможливим розв'язати цю складну задачу за такий короткий час.

A large memory makes it easier to work with large programs. - Велика пам'ять робить **В** легшою роботу з великими програмами (полегшує роботу з великими програмами).

Ten years ago I would have thought it right to use this method for solving problems like this. – Десять років тому я вважав би **В** правильним застосовувати цей метод для розв'язання подібних задач.

Зазначимо, що за відсутності інфінітивного звороту після займенника *it* переклад останнього словом *це* є цілком доречним:

She considered it her duty. – Вона вважала **це** своїм обов'язком.

We found it impossible. – Ми знайшли **це** неможливим.

A large memory makes it easier. - Велика пам'ять робить **це** легшим (полегшує **це**).

Ten years ago I would have thought it right. – Десять років тому я вважав би **це** правильним.

4. Випадки, коли займенник *it* виступає в ролі формального додатка. Це, зокрема, трапляється після дієслів-уподобань, таких як: *adore, dislike, enjoy, hate, loathe, like, love, prefer* [3, с. 412]:

Julia spent her holidays in Spain. She liked it very much there. - Джулія була на канікулах в Іспанії. Їй там **В** дуже сподобалось.

Do you like it here? - Вам тут **В** подобається?

Alice hates it when she is treated like a child. – Аліса не любить **В**, коли до неї ставляться, як до дитини.

5. Інші випадки безособового застосування займенника *it*.

It is eleven o'clock. - **В** (Зараз) одинадцята година.

It is raining hard. - **В** Іде сильний дощ.

It costs a lot to buy a house. - Купити будинок **В** коштує дорого.

It snowed steadily throughout the night. - **В** Всю ніч безперервно йшов сніг.

It was a wonderful summer evening when we first met. - Коли ми познайомилися, **В** був чудовий літній вечір.

It's a lovely day, isn't it? - **В** Чудовий день, чи **В** не так?

It was winter, but the day wasn't cold. – **В** Була зима, але день не був холодний.

It is twenty five years since I saw you last. – **В** Двадцять п'ять років минуло відтоді, як я т востаннє бачив.

It was a month to the wedding. – До весілля **В** був місяць.

It always pleased him to think of his holidays in the Maldives. - Йому **В** завжди було приємно згадувати канікули на Мальдівах.

It always interested little Lucy to hear what her mother and grandmother were talking about. – Маленькій Люсі **В** завжди було цікаво слухати, про що розмовляли її мама і бабуся.

It takes George half an hour to get to his office. - Джорджу **В** треба півгодини, щоби дістатися на роботу.

It turned out that the house hadn't been lived in for several years. – **В** Виявилось, що в цьому будинку декілька років ніхто не жив.

It occurred to me that I could spend the coming weekend not in my usual way. - **В** Мені спало думку, що прийдеши вихідні я міг би провести не так, як завжди.

Задля кращого розуміння значень займенника *it* в усьому їх розмаїтті та ефективного засвоєння учнями слід пропонувати різні види вправ, у яких цей займенник зустрічається в різних значеннях. Нижче розглянемо приклади таких вправ.

I. Перекласти речення українською мовою, звертаючи увагу на значення займенника it.

1. When I called the dog, **it** ran up to me waving its tail gaily.
2. **It** was at the end of the 19th century that the radio was invented. 3. I like **it** when the sun shines.
4. After multiple attempts we realized that **it** was not an easy task.
5. **It** was before the Math exam that Emily felt nervous most of all.
6. This car has served ten years, but **it** shows little wear.
7. **It** is two years ago that I bought my car. I had never had a car before.

II. Перекласти речення англійською мовою.

1. Коли я покликав собаку, він підбіг до мене, радісно махаючи хвостиком.
2. Радіо винайшли ще наприкінці XIX століття.
3. Я люблю, коли світить сонце.
4. Після численних спроб ми зрозуміли, що це була дуже непроста задача.
5. Найбільше Емілі нервувала саме перед іспитом з математики.
6. Ця машина експлуатується десять років, але вона виглядає, як нова.
7. Я купив машину лише два роки тому. До того часу в мене машини не було.

III. Вибрати правильний варіант перекладу займенника it.

It was at the end of the 19th century that the radio was invented.

A) це B) ще C) саме D)-

IV. Встановити відповідність між реченнями (1–7) та значеннями займенника it у цих реченнях (a-g).

1. When I called the dog, it ran up to me waving its tail gaily,	a) це
2. It was at the end of the 19 th century that the radio was invented,	b) ще
3. I like it when the sun shines.	c) лише
4. After multiple attempts we realized that it was not an easy task.	d) він
5. It was before the Math exam that Emily felt nervous most of all.	e) вона
6. This car has served ten years, but it shows little wear.	f) саме
7. It is two years ago that I bought my car. I had never had a car before,	g) –

Наведені вище вправи допоможуть учням краще зрозуміти лексичне багатство займенника засвоїти розмаїття його значень, що сприятиме його правильному застосуванню у мовленнєвій практиці.

Література

1. Гварджаладзе Й. Английские пословицы / Й. Гварджаладзе, А. Гильбертсон, Т. Кочинашви--К.: ВиАн, 1995.- 32с.
2. Дубенко О. Ю. Англо-американські прислів'я та приказки / О. Ю. Дубенко. - Вінниця книга, 2004.-416с.
3. Collins COBUILD English Grammar. - Glasgow : Harper Collins Publishers, 2005. - 486 p.